

РІСТ І ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКА ЗАЛЕЖНО ВІД ГУСТОТИ ПОСІВУ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ

В.В. БОРИСЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук,
Б.С. ДАНИЛОВ, магістр
Уманський національний університет садівництва

Новітні гібриди і сорти соняшника, відрізняються, як морфологічними особливостями, так і адаптацією до зміни умов вирощування залежно від ґрунтово-кліматичних умов та агротехнічних факторів.

Вагомими в цьому ракурсі є способи сівби і густина посіву. Дослідження проведені у різних зонах вирощування соняшника показали, що збільшення густоти стояння рослин на ділянках супроводжувалась зменшенням площі листкової поверхні в перерахунку на одну рослину, але площа листкової поверхні збільшувалась пропорційно зростанню рівня густоти стояння.

При цьому, збільшення густоти рослин на одиниці площі активно впливає на морфологічні та врожайні показники. Із зменшенням густоти діаметр кошика, площа листкової поверхні, діаметр стебла у основи збільшується, а висота рослин зменшується. А при збільшенні густоти посіву кількість листя на рослині зменшується.

У зв'язку з цим, збільшення густоти посіву більше 80 тис./га призводить до погіршення продуктивних та якісних показників рослин, а використання густоти рослин менше 40 тис./га різко знижує урожайність і вихід олії з одиниці площі. Густина рослин прямолінійно впливає на такі показники, як маса 1000 шт. насінин, маса насіння з одного кошика і загальна продуктивність.

Основними економічними показниками, через призму яких ми розглядали цю проблему, були виробничі витрати, вартість одержаного врожаю, прибуток, собівартість одиниці продукції та рівень рентабельності. При розрахунку вартості врожаю використовували біржові ціни на насіння соняшника.

Густина стояння рослин (площа живлення однієї рослини) — чинник, який підлягає коректуванню, що дуже впливає на взаємовідношення їх в агроценозі. У розрідженому стеблостій створюються більш сприятливі умови для розвитку кожної рослини, повніше реалізується їх потенційна продуктивність: більше закладається квіток у кошику, менша пустозерність, більші за розміром сім'янки.

Проте максимального врожаю посіву неможливо досягти лише за найкращого задоволення потреб і повної реалізації потенційної продуктивності кожної рослини.

Таким чином оптимізація просторового розміщення рослин в агроценозах у системі технології вирощування соняшника є одним із вирішальних факторів підвищення врожайності культури. При цьому важливо враховувати ґрунтово-кліматичні особливості регіону вирощування і тривалість вегетації сортів і гібридів соняшника.